Kürtaj Nedir? Kürtajın Dindeki Hükmü Nedir?

Allah Teâlâ'ya hamd, Resulüne, al ve ashabına salat-u selam olsun.

Kürtaj Nedir?

Rahim içinden doku almak anlamında olan kürtaj uygulaması genel olarak istenmeyen gebeliğin sona erdirilmesi için yapılmaktadır. Önceleri bu uygulama ilkel yollarla yapılıyordu. Ancak bunun tehlikeli sonuçları olabiliyordu. Birçok kadın bu sebeple sakat kalmış veya hayatlarını kaybetmişlerdir.

Bu uygulama doktor kontrolü altında yapılsa bile mutlak anlamda bunun caiz olduğunu söyleyemeyiz. Özellikle kabul edilecek bir mazeret yokken kürtaj yaptırmak büyük günahlardandır. Hele dört aydan sonra açık bir cinayettir. Hiçbir Müslüman kadın böyle bir cinayete teşebbüs etmemelidir.

Keza; kocalar da hanımlarının yapacakları kürtajı önlemek için son derece çaba sarf etmelidirler. Aksi durumda işlenecek cinayete ortak oldukları gibi veballeri, annelere nispetle daha fazla olur. Zira ailede yönetici durumundadırlar.

Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: **"Allah'ın,** (üstün akıl, güzel yönetim emsali bir takım kabiliyetlerle) **insanlardan bir kısmını diğerlerine üstün kılması sebebiyle ve mallarından harcama yaptıkları için erkekler kadınların yöneticisi ve koruyucusudur. Onun için sâliha kadınlar itaatkârdır. Allah'ın kendilerini korumasına karşılık gizliyi** (kimse görmese de namuslarını) **koruyucudurlar. Başkaldırmasından endişe ettiğiniz kadınlara öğüt verin, onları yataklarda yalnız bırakın ve** (bunlarla yola gelmezlerse, yuvanın devamı için başka bir çare kalmadığından boşanmaktansa, yara bırakmayacak şekilde hafifçe) **dövün. Eğer size itaat ederlerse artık onların aleyhine başka bir yol aramayın; çünkü Allah yücedir, büyüktür."**[1]

Kürtaja Ne Zaman İzin Verilir?

Sperm, ana rahminde yumurtayla birleşip embriyo halini aldığında, anne hayatının bir tehlikeyle karşı karşıya bulunması hariç buna müdahale etmek caiz olmaz. Kabul edilir bir gerekçe bulunmaksızın ana rahminde henüz insan şeklini almamış ceninin alınmasına dair verilen fetvalara itimat etmemek gerekir.

Çocuğun, sperm ve yumurtanın buluşup döllenmesi neticesinde oluşması, yaşam hakkını sperm ve yumurta sahibi ebeveyninden almasını gerektirmez. Bilakis bu hak, Allah Teâlâ tarafından kendisine verilen temel haktır. Bu sebeple ebeveyn de dâhil olmak üzere hiçbir kimsenin bu hakkı yok etmeye yetkisi olmaz.

İnsan hayatının muhafaza altına alınması dinimizin beş temel ilke ve amaçlarından biridir. Yüce dinimizin beş temel ilkesi vardır bunlar:

1. Dinin muhafazası
2. Nefsin yani insan hayatının muhafazası
3. Neslin yani nesebin muhafazası
4. Aklın muhafazası
5. Malın muhafazası[2]

Yaratılmışların en şereflisi olan insanın saygınlığı, İslam'ın ısrarla üzerinde durduğu ana fikirlerden biridir. Bu sebeple kabul edilir bir mazeret bulunmaksızın rahimdeki çocuğun aldırılması, diğer bir ifadeyle çocuğun yaşam hakkını elinden almak genel olarak doğru kabul edilmemiştir.

Çoğalma ile ilgili Hadîs

Yüce dinimiz fıtrat dinidir. Bu sebeple fıtrata aykırı olan her bir şey İslam'a göre mahzurludur. Geçerli bir mazeret bulunmaksızın ana rahmindeki çocuğun aldırılması fıtrata müdahale olacağından sadece bu gerekçe bile bu uygulamanın caiz olmayacağına delil görülebilir. Ayrıca kürtaj, Peygamber Efendimiz'in (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem); **"Evleniniz çoğalınız zira ben kıyamet gününde sizinle** (çokluğunuzla) **övüneceğim"**[3] hadis-i şerifindeki teşvikine de aykırıdır.

Embriyonun Cenin Kabul Edilmesi

Ana rahmindeki embriyonun kürtaj sebebiyle alınmasından dolayı kişiye terettüp edecek günah, embriyonun bulunmuş olduğu hale göre farklılık arz eder. Bu sebeple embriyonun hangi aşamadan sonra cenin sayılacağı hususu önem arz etmektedir. Kaynaklarımız bu meseleyi dört kısımda ele almışlardır:

1. Şekillenmeden önceki cenin
2. Şekillendikten sonraki cenin
3. Ruh verilmeden önceki cenin
4. Ruh verildikten sonraki cenin[4]

Çocuğun anne rahmindeki evreleri hakkında Allah Teâlâ hazretleri şöyle buyurmuştur: **Ant olsun ki, biz insanı süzülmüş, özlü balçıktan yarattık. Sonra onu "nutfe"** (meni, sperm) **olarak muhkem bir karargâha** (rahme) **koyduk. Sonra nutfeyi** (sülük gibi rahim duvarına yapışıp kan emerek beslenen aşılanmış yumurtadan ibaret olan) **bir kan pıhtısı haline getirdik. Ardından kan pıhtısını bir çiğnem et yaptık, bu çiğnemi kemiklere** (sahip iskelete) **çevirdik, kemiklere de** (her birine uygun) **et giydirdik, sonra da onu** (ruh sahibi yaparak evvelki halinden çok farklı) **başka bir varlık yaptık, şekil verenlerin en güzeli olan Allah ne yücedir. Sonra siz bunun ardından** (ecelleriniz geldiğinde) **elbette öleceksiniz.**[5]

Embriyonun Geçirdiği Evreler Hakkında

Bu konuya dair **Abdullah b. Mesut** (Allah ondan razı olsun) şöyle anlatıyor: "Bize daima doğru söyleyen ve kendisine de doğru bildirilen Peygamber Efendimiz (Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu: **'Sizden her biriniz**

kırk gün annesinin karnında tutulur. Sonra bir o kadar da orada yapışkan pıhtı olur. Sonra bir o kadar da orada bir çiğnem et halinde bulunur. Sonra (dördüncü safhada) **Allah Teâlâ dört kelime ile bir melek gönderir, rızkını, ecelini, şakî veyahut sa'îd** (iyi veya kötü) **olduğu yazılır ve ruh üflenir. Sizlerden biriniz ateş ehlinin ameliyle amel etmeye devam eder, nihâyet kendisiyle cehennem arasında bir zira** (kulaç) **dan başka mesafe kalmaz. Bu sırada** (meleğin ana karnında yazdığı) **yazı** (kader) **o kişinin önüne geçer. Bu sefer o kimse cennet ehlinin ameliyle amel etmeye devam eder ve cennete girer. Ve yine bir kimse cennet ehlinin ameliyle amel eder, nihayet kendisiyle cennet arasında bir zira** (kulaç) **dan başka mesafe kalmaz. Bu sırada yazı onun önüne geçer. Bu defa da o kimse ateş ehlinin ameliyle amel eder ve ateşe girer.'**[6]"

Nakledilen ayet-i kerime ve hadis-i şeriften anlaşılacağı üzere, ana rahmindeki çocuğun evreleri şu şekildedir:

- Embriyo, rahimle herhangi bir irtibatı olmadan ana rahminde kırk gün kalır.
- Sonra bir pıhtı parçası olarak rahimle aralarında bir bağ oluşur. Bu evrede embriyoya "alaka" denir ve bu süre de kırk gün kadardır.
- Sonra bu "alaka" yapışkan halde pıhtı bir et parçası olur. Eti ve kemikleri oluşur. Üçüncü olan bu devre de üçüncü kırkın sonuna kadardır.
- Sonra farklı bir yaratılış meydana gelir. Bu yaratılışın ilk üç safhadan farkı, kendisine ruh verilmiş olmasıdır. Buna göre yüz yirmi gün tamamlandığında ana rahmindeki embriyo ruh sahibi olur.

Cenine Ruhun Üflenmesi Ne Zaman Olur?

Ruhun yüz yirminci günde üflendiğine dair âlimler arasında görüş birliği vardır.[7]

Özellikle şu konuya dikkat etmek gerekir. Ceninin, ruh sahibi olmasıyla canlanması aynı şey demek değildir. Zira sperm ile yumurtanın birleşmesiyle cenin; bir canlılık ve bütünlük kazanır. Diğer bir ifadeyle embriyo oluşur. Bu safhadan sonra an be an oluşumu kemale doğru ilerler. Hatta öyle ki; elimizdeki tıp verileri ilk bir kaç haftadan itibaren organlarının teşekkül ettiğini söylemektedir.

İnsan; sadece bedenden ibaret değildir. Aksine ruh ve bedenin bütünüdür insan.[8] Bu sebeple yüz yirminci günden önce yapılan kürtaj ile yüz yirminci günden sonra yapılan kürtaj günah olarak aynı değerlendirilemez. Zira Ayet-i Kerime'de devrelerin arası "sonra" anlamına gelen (ثم) kelimesiyle ayrılmıştır. Bu da, devrelerin birbirlerinden tam olarak farklı şeyler olduklarını, birinden diğerine geçişin bir dönüşüm noktası olduğunu ifade etmektedir. Ayet-i Kerime'lerde geçen "**Sonra da onu başka bir varlık yaptık. Şekil verenlerin en güzeli olan Allah ne yücedir. Sonra siz bunun ardından elbette öleceksiniz"** ifadelerinin işaretiyle, kitaplarımızda ölüm ancak ruh üflendikten sonra olabileceği söylenmiştir.

Cenine ruhun üflenmesi, daha önceden o ceninin şekillenmesine mani değildir. Nitekim günümüzdeki tıp verileri de hadis-i şerif'in zahirini teyit etmektedir.[9] Çocuk Kardiyolojisi Uzmanı Prof. Dr. Volkan TUZCU bey efendi

ile bu konuya dair yaptığımız görüşmede çocuğun ana rahmindeki devreleri hakkında bizlere verdiği bilgi şu şekildedir:

Ana Rahminde Çocuğun Evreleri

4. HAFTA: Embriyo rahime ulaşıp yapışır.
5. HAFTA: Tüm sistemlerin öncü hücreleri belirip ayrışmaya başlar.
6. HAFTA: Sırtta nöral tüp kapanır. Kalp atışı başlar. Kulak kıvrımı çene arkı gibi temel yüz karakteristikleri görülemeye başlar.
7. HAFTA: Burun kanatları gelişimi başlar, kol tomurcukları belirginleşir.
8. HAFTA: Kol ve bacaklar uzamaya devam eder. Göz, kulak, dudak ve burun şekillenmesi hemen hemen tamamlanır.
9. HAFTA: Kollar uzamaya devam eder. Parmaklar, göz kapakları oluşumu ve kulak gelişimi devam eder.
10. HAFTA: Kafa yuvarlaklaşmaya devam eder, göz kapakları göz gelişimini korumak için kapanır.
11. HAFTA: Dış genital organlar gelişmeye başlar.
12. HAFTA: Tırnaklar gelişir, yüz bir insan yüz görünümünü alır.
13. HAFTA: İdrar yapmaya başlar, baş, kol ve bacaklarda kemik oluşumu başlar.
14. HAFTA: Kollar doğumdaki uzunluğuna erişir, genital organlar dıştan belirginleşir.
15. HAFTA: Kemikler gelişmeye devam eder, saç çizgisi belirir.
16. HAFTA: Gözler birbirine doğru yakınlaşır, kulaklar son halini almaya başlar. Koordine kol bacak hareketleri görülür.
17. HAFTA: Deri altı yağ birikimi olur.
18. HAFTA: Kulaklar kafanın yan tarafındaki yerini alır ve duymaya başlar.
19. HAFTA: Rahim ve vajina gelişmeye baslar.
20. HAFTA: Hareketler anne tarafından da hissedilir.
21. HAFTA: Kilo alması hızlanır, yutkunma fonksiyonu başlar.
22. HAFTA: Saçlar ve kaslar ince bir şekilde deride görülür hale gelir.
23. HAFTA: El ve ayakta parmak izi oluşur.
24. HAFTA: Uyku uyanıklık devreleri olur. Gerçek saçlar büyümeye başlar.
25. HAFTA: Ellerdeki refleksler gelişir. Çevredeki seslere karşılık verir.
26. HAFTA: Akciğer gelişimi devam eder.
27. HAFTA: Sinir sistemi gelişimi devam eder.
28. HAFTA: Kirpik gelişimi görülür.
29. HAFTA: Kemikler tamamen gelişmiş olur.
30. HAFTA: Gözlerini tamamen açıp kapatabilir.
31. HAFTA: Sinir sistemi gelişimi devam eder.
32. HAFTA: Nefes alıp vermeye başlar ayak tırnakları belirginleşir.
33. HAFTA: Gözler ışığa cevap vermeye başlar.
34. HAFTA: Tırnaklar parmak ucuna kadar ulaşır.
35. HAFTA: Hızlı kilo almaya başlar.

Kürtajın Caiz Görülmemesi

Ana rahmindeki çocuk ruh sahibi olduktan sonra kürtajın haram olduğuna ve bu davranışın cinayet sayılacağına dair âlimler arasında görüş birliği vardır.[10] Hatta çocuk alınmaması durumunda anne hayatından endişe duyulsa bile Hanefi mezhebinde ağırlık kazanan görüşe göre kürtaj yine haram sayılır.

Bu konuya dair son dönem Hanefi fakihlerinden Merhum Muhammed Emin b. Abidin (ö.1252) ***"Reddu'l-Muhtar"*** isimli eserinde şöyle der: "Anne karnında hayatta olan ceninin alınmaması durumunda anne hayatından endişe duyulsa bile çocuğun öldürülmesi caiz olmaz. Çünkü annenin öleceği %100 kesin değildir. Oysa rahmindeki çocuğun hayatı %100 kesindir. Bu sebeple kesin olmayan annenin ölüm ihtimalinden dolayı kesin olan çocuğun hayatı sonlandırılamaz.[11]

"Mecmeâ'l-Fıkhiyye" diye anılan İslam Fıkıh Konseyinde bu mesele tartışmaya açılmış ve katılımcılarla yapılan müzakereler neticesinde **Muhammed Emin b. Abidin** gibi birçok Hanefi Fukahasının görüşünün aksine; annenin hayatını kurtarma gibi tıbben kesin bir mecburiyet oluştuğunda tıbbî bir müdahale ile rahmindeki ceninin alınmasının caiz olduğu görüşü ağırlık kazanmıştır. Ancak dikkat edilmesi gereken önemli husus; annenin hayatî tehlikesinin kesine yakın olmasıdır. Konsey, vardıkları bu hükmün gerekçesi sadedinde Muhammed Emin b. Abidin'in dillendirmiş olduğu gerekçenin parelerinde şöyle demiştir: Kesin olan anne hayatı; -her ne kadar şu anda hayatta olsa da- doğum anına kadar hayatta kalması kesin olmayan çocuğa tercih edilir. Yani annenin yaşaması için kürtaj caiz olur.[12]

120 Günden Önce ve Sonra Kürtaj

Naklettiğimiz bu bilgiler doğrultusunda kürtaj meselesi temelde iki kısma ayrılmıştır:

- Yüz yirmi gün dolduktan sonra yapılan kürtaj
- Yüz yirmi gün dolmadan önce yapılan kürtaj

Yüz yirmi gün dolduğunda ana rahmindeki cenin ruh sahibi olduğundan bu evreden sonra, kabul edilir şer'i bir gerekçe bulunmaksızın kürtaj yaptırmanın haram olduğuna dair görüş birliği vardır.

Yüz yirmi gün dolmadan diğer bir ifadeyle cenine ruh verilmeden önce kürtaj yaptırmanın caiz olup olmayacağı hususunda fakihler arasında iki görüş ortaya çıkmıştır:

1. Çocuk, ruh sahibi olmadan önce kürtaj caizdir.
2. Başını **Musa b. Ali el-Kammî**'nin çektiği bazı fakihler; çocuk, ruh sahibi olmadan önce de kürtaj yaptırmanın mutlak halde caiz olmadığını savunmuşlardır. Gerekçelerini ise şu şekilde dillendirmişlerdir: Rahimdeki embriyonun sonunda varacağı hal, hayattır. Bu sebeple canlı ve berhayat olanın hükmünü alır. Bu mesele tıpkı hac bahsinde geçen ihramlı kişinin av hayvanının yumurtasını kırmasıyla üzerine cezanın terettüp etmesi gibidir[13].

Malikî mezhebinde kabul edilen görüşe göre; döllenme olduktan sonra, kırk günden önce de olsa cenini aldırmak caiz değildir.[14] Şafii mezhebinde de ağırlık kazanan görüş budur. Bahusus İmam Gazali bunu açıkça dillendirmiştir.

Hanefi mezhebinde çoğunluğun kabul ettiği görüş; kabul edilebilir bir mazeret bulunmadan kürtajın caiz olmayacağıdır. Şu kadar var ki; kabul edilir bir mazeretin bulunmasıyla kürtaj caiz olur.[15]

Kürtajın Caiz Görüldüğü Bazı Durumlar

Bazı kitaplarda ruh verilmeden önce kürtaj yaptırmayı caiz kılan mazeretler şu şekilde sıralanmıştır:

- Gebeliğin, emzirmekte olduğu diğer çocuğun süt emmesine zarar vermesi ve babanın da sütanne bulacak maddi imkâna sahip olmaması.
- Güvenilir tabipler tarafından annenin hamileliği sebebiyle hastalığının artacağı veya bir hastalığa yakalanacağının söylenmesi.

Her hangi bir mazeret bulunmaksızın kırk, ya da yüz yirmi güne kadar kürtajın caiz olduğunu söyleyenlerin görüşü kabul edilecek olsa bile, mazeret bulunmadan bir kadının avretini helali olmayan bir erkeğe veya kadınlara göstermesinin haram olduğu göz ardı edilmemelidir.

Gebeliğini nihayete erdirmek isteyen kadın için iki seçenekten biri vardır;

- Doktor veya ebe emsali sağlık görevlisinin yardımıyla yani tıbbî müdahale ile çocuğu düşürür
- Çeşitli ilkel metotlarla bizatihi kendisi düşürür

Birinci seçeneğe yönelmesi halinde avretini, göstermesi haram olan kişilere geçerli biz mazereti bulunmaksızın göstermiş olur ki bunun caiz olmayacağına dair görüş birliği vardır. İkinci seçeneğe yönelecek olursa, tıbbî verilere göre; bundan dolayı annenin sağlığının zarar görmesi kuvvetle muhtemeldir. Hatta sonuç alamaması durumunda yetenekleri körelmiş, sakat çocuk dünyaya getirebilmektedir. Bu durumda hem bir ömür vicdan azabı çekecek, hem de aile ve toplum olarak maddi-manevi zarara sebep olacaktır. Şüphesiz yüce dinimiz adil tıbbı, tıp alanında hakem kabul eder. Onun mahzurlu saydığını, mahzurlu sayar.

Meseleyi toparlayacak olursak; kürtaj uygulaması, ruh üflendikten sonra ve önce şeklinde iki kısıdımda ele alındığını söylemiştik. Ruh üflendikten sonra, annenin ölümü hariç kürtajın haram olduğuna dair fukaha arasında görüş birliğinin olduğunu da ayrıca ifade etmiştik. Ruh üflenmeden önce yapılacak kürtaj hakkında ise genel olarak dört farklı görüş ortaya çıkmıştır:

1. Hangi safhada olursa olsun kürtaja izin verilmemiştir. Bu görüş çoğunluğun görüşüdür.
2. Mutlak halde izin verilmiştir.
3. Mazeretin bulunması ve bulunmaması diye mesele iki kısımda ele alınmıştır.
4. 40 ve 120 günden önce ve sonra diye mesele değerlendirilmiştir.

Kürtajın Hükmü

Sonuç olarak; İslam’ın kabul ettiği bir manada herhangi bir gerekçe bulunmaksızın kürtaj yaptırmak caiz değildir. Şu kadar var ki; bu yasak, kırkıncı günden önce mekruh olma mertebesindedir. Zira bu merhaleden önce çocuğun uzuvları, yukarıda nakledilen hadis-i şeriften de anlaşılacağı üzere yaratılmamıştır. Kırk günden sonra bu yasağın şiddet derecesi artar. Yüz yirminci güne ulaşınca kürtaj işlemi kesin haram olur. Bu işlemi caiz kılan

özürler de tıpkı kürtajın yasaklığı gibidir. Yani kırkıncı günden önceki mazeretler fazla şiddetli değilken, bu günlerden sonraki mazeretler daha şiddetlidir. Ta ki yüz yirminci gün oluncaya kadar, bu safhadan sonra kürtajı caiz kılan özür sadece anne hayatının ölümle nihayete ermesidir ki bunun dahi ihtilaflı olduğunu nakletmiştik.[16]

Yüce dinimiz evli çiftlerin gebeliği önleyici tedbirler almasına izin vermiş, istedikleri zaman ve sayıda çocuk sahibi olmalarına imkân tanımıştır. Ancak başlamış olan gebeliği kürtaj gibi işler ile sona erdirmeyi doğru kabul etmemiştir. Bu sebeple istenmedik gebelikle karşılaşan ve kürtaja başvurmak isteyen ve kendince buna dair bir takım gerekçeler bulan kişiler bu işe girişmeden önce kesinlikle işin ehli hoca efendilere kendi özel durumlarını anlatmaları ve ona göre fetva sormaları gerekmektedir. En doğrusunu bilen Allah Teâlâ'dır.

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA FIKIH KURULU

---

[1] Nisa/34

[2] Bak: et-Tahrir ve şerhi et-Takrir ve't-Tahbir illetin kısımları – Teysiru't-Tahrir, İlletin kısımları – El-Bahru'l-Muhit

[3] Musannef Abdurrezzak no:10391

[4] El-Mevsuati'l-Fıkhıyye el-Kuveyti, c:2 s:56

[5] Mü'minun Sûresi: 12-15

[6] Buhârî, Bedü'l-halk:*6, no:3154, 3/1212*

[7] Tuhfetü'l-Mevdüd bi-Ahkami'l Mevlüd 1/147 – Fetava er-Remli, Cenaiz – İsam İslam ve toplum, 2/139

[8] Bak; Tefsirrü'r-Razi, Mü'minün Sûresi: 16. ayetin tefsiri.

[9] Şekillenmenin 40-42-45. günlerde olması gibi, farklı rivayetler de vardır.

[10] El-Mevsuatü'l-Fıkhıyyetu'l-Kuveytî, c:2 s:57

[11] *Muhammed Emin ibn Âbidîn*, Reddu'l-Muhtâr Matlabun fi Defni'l Meyyit

[12] Mecelle, Düveli, adet:5 cüz:1

[13] El-Mebsut, es-Serahsî, Zeynuddin İbn Nüceym, el-Bahru'r-Râik, ahkam'un-nifas – Muhammed Emin İbn Âbidîn, Reddu'l-Muhtâr c:3 s:192 – Kemal İbnu'l-Hümâm, Fethu'l-Kadîr, nikâh'ül-rakik

[14] Haşiyetü’s-Savi ala şerhu’s-Sağir: Mesele’tül-ihrac’ul-meni – Haşiyetu’d-Dusuki: Mevaniu’n-nikâh

[15] El-Mevsuatu’l-Fıkhıyyetu’l-Kuveytiye c:2 s:58

[16] Fetava ez-Zerka s:285